

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Грунтознавство

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма "Екологія"

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «31» серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ґрунтознавство
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Професор Волошук Мирослав Дмитрович
Контактний телефон викладача	099-335-9901
Е-mail викладача	myroslav.voloshchuk.d@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни	кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно з графіком консультацій.
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Ґрунтознавство» на сучасному етапі відіграє особливо важливу роль як фундаментальна природно-історична наука, що забезпечує потреби сільського, лісового, водного господарства та багатьох інших галузей. Сучасний етап розвитку науки про ґрунт у зв'язку з прогресуючою екологічною кризою, що викликана антропогенним впливом на біосферу загалом і ґрунтовий покрив, зокрема, потребує ретельного аналізу досягнутого, чіткого розуміння ролі ґрунту в збереженні біорізноманітності нашої планети, у подальшому розвитку людської цивілізації та у забезпеченні її екологічно стабільного існування.</p> <p>Курс «Ґрунтознавство» є обов'язковою нормативною дисципліною зі спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія».</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Ґрунтознавство» є сформувати у студентів уявлення про ґрунт, як складову частину агрофітоценозу, що виконує роль забезпечення рослин поживними речовинами, водою та іншими факторами її росту і розвитку.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Ґрунтознавство» є надання студентам базових знань про властивостей, характеру формування основних типів ґрунтів і їх раціональне використання.</p>	
4. Компетентності	
<p>ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. СК14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. СК15. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук. СК20. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.</p>	
5. Результати навчання	
<p>ПР03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. ПР21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.</p>	
6. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	

Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		16			
практичні заняття		14			
самостійна робота		60			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
5	101 Екологія	3		Нормативна дисципліна	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Грунтознавство як наука та її зв'язок з іншими дисциплінами.	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 2. Формування ґрунтового профілю і його морфологічні ознаки.	практичне заняття	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.	10	Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 3. Мінеральна частина ґрунту її склад і значення	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 4. Визначення гранулометричного складу ґрунту польовими методами. Відбір проб ґрунту і підготовка до лабораторного аналізу.	практичне заняття	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.	10	Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 5. Загальна схема процесу ґрунтоутворення	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 6. Походження, склад і властивості органічної частини ґрунту.	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 7. Вміст гумусу в основних типах ґрунтів України та його екологічне значення.	практичне заняття	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.	10	Протягом семестру згідно розкладом занять 3

Тема 8. Загальні фізичні та фізико-механічні властивості ґрунтів	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 9. Визначення щільності та пористості ґрунту. Визначення польової і гігроскопічної вологи	практичне заняття	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.	5	Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 10. Ґрунтові колоїди та вбирна здатність ґрунту	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 11. Хімічні та фізикохімічні властивості ґрунту. Кислотність ґрунту.	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 12. Визначення активної, обмінної і гідролітичної кислотності ґрунту.	практичне заняття	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.	5	Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 13. Визначення потреби ґрунтів у вапнуванні.	практичне заняття	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.	5	Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 14. Основні положення вчення про родючість ґрунту. Охорона ґрунтів	лекція	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Тема 15. Моніторинг та охорона стану ґрунтового покриву України.	практичне заняття	1-12	Опрацювання завдання до самостійної роботи 2 год.	5	Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в				

	ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.

8. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2

9. Рекомендована література

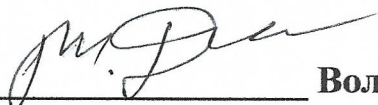
Базова

1. Аверчев О. В., Сидякіна О. В. Грунтознавство: практикум. Херсон: ОЛДІ-ПІЮС, 2020
2. Іванік О. М., Менасова А. Ш., Крочак М. Д. Загальна геологія. Навчальний посібник. Київ, 2020. 205 с.
3. Волощук М. Д. Ерозія ґрунтів України: еволюція теорії та практики / М. Д. Волощук, Н. І. Петренко, С. В. Яценко. – К. : ТОВ "Нілан-ЛТД", 2014. – 325 с.
4. Примак І. Д., Купчик В. І., Лозінський М. В., Войтовик М. В., Панченко О. Б., Косолап М. П., Коваленко В. П., Федорук Ю. В., Левандовська С. М., Панченко І. А. За ред. І. Д. Примака. Агрономічне ґрунтознавство. Нілан, 2017. 580 с.
5. Аверченко В.І. Грунтознавство: навч. пос. / В. І. Аверченко, Н. М. Самойленко. – Харків : Мачулін, 2018. – 118 с.: іл

Допоміжна

1. Шутенко Л. М., Рудь О. Г., Кічаєва О. В. та ін.; за ред. Л. М. Шутенка. Механіка ґрунтів, основи та фундаменти: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 563 с
2. Волощук М. Д. Методичні вказівки по вивченню дисципліни «Екологія ґрунтів» / М. Д. Волощук. – Івано-Франківськ, 2018. – 71 с
3. Волощук М.Д. Сучасний стан та проблеми охорони ґрунтів від ерозії. / Агрохімія і ґрунтознавство: міжвідомчий тематично-науковий збірник. Спец.вип. до XI з'їзду ґрунтознавців та агрохіміків України (17-21 вересня 2018 р.) – Харків, 2018. - С.94-96.
4. Волощук М.Д., Іванишин О.І. Глобальний характер загрози сучасної деградації ґрунтів. / Екологічний вісник №3. Київ, 2018. - С.5-10
5. Волощук М.Д. Мельничук О.М. Моделювання водно-ерозійних процесів на річкових водозборах. / Збірник наукових праць Чернівецького університету імені Юрія Федьковича. Вип.410-411. Біологія, Чернівці: Рута, 2018. С.510-518.
6. Грунтознавство з основами геоботаніки : Навч. посібник / М.Ф. Бережняк, Б.Є. Якубенко, О.Л. Тонха, А.М. Чурілов, Р.В. Сендзюк, Є.М. Бережняк // За заг. ред. Якубенка Б.Є. – К.: Вид-во Ліра-К. 2019. - 616 с
7. Системи захисту ґрунтів від ерозії: підручник / О.Пилипенко, В. Юхновський, С. Дударець, О. Соваков., 2019. – 372 с.

Викладач

Волощук М.Д.